

EVROPSKA CENTRALNA BANKA

EUROSISTEM

VPRAŠANJA IN ODGOVORI V ZVEZI Z JAVNIM POSVETOVANJEM O OSNUTKU OKVIRNE UREDBE ECB O ENOTNEM MEHANIZMU NADZORA

1 KDAJ BO ECB ZAČELA NADZIRATI BANKE?

ECB bo nadzorne pristojnosti prevzela 4. novembra 2014. Po [uredbi o EMN](#)¹ EU na ECB prenese posebne naloge, ki se nanašajo na politike bonitetnega nadzora kreditnih institucij, in vzpostavi enotni mehanizem nadzora (EMN). EMN je sistem bančnega nadzora, ki ga sestavljajo ECB in pristojni nacionalni organi, odgovorni za nadzor skrbnega in varnega poslovanja bank v sodelujočih državah. Medtem ko bo ECB izvajala nadzor nad pomembnimi bankami, pristojni nacionalni organi pa nad manj pomembnimi bankami, bo ECB odgovorna za uspešno in enotno delovanje EMN. Uredba o EMN je začela veljati 3. novembra 2013.

2 KAJ JE OSNUTEK OKVIRNE UREDBE IN ZAKAJ GA POTREBUJEMO? ZA KOGA BO UREDBA VELJALA?

Uredba o EMN izrecno zahteva, da ECB sprejme in objavi okvir, ki bo določal, kako bo ECB v okviru EMN sodelovala s pristojnimi nacionalnimi organi. Tako je ECB po posvetovanju s pristojnimi nacionalnimi organi pripravila ta osnutek okvirne uredbe, ki opredeljuje razmerja med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi ter vključuje določbe, ki veljajo neposredno za banke. Po uredbi o EMN je treba dati osnutek okvirne uredbe v javno posvetovanje pred objavo njene končne različice do 4. maja 2014.

3 ALI BODO OBSTAJALA TUDI DRUGA PRAVILA O DELOVANJU EMN?

V osnutku okvirne uredbe so pravila o delovanju EMN, ki med drugim zajemajo načela in organizacijo EMN, metodo odločanja o tem, ali je banka pomembna, ločene postopke pri nadzoru pomembnih in manj pomembnih bank ter skupne postopke, ki veljajo za obe skupini, postopke v zvezi s tesnim sodelovanjem z državami članicami zunaj euroobmočja, ki so se odločile, da se priključijo EMN, ter upravne kazni in prehodne določbe.

Druga pomembna pravila bodo v ločenih pravnih aktih (tj. osnutek uredbe ECB o nadomestilih za nadzor, poslovnik Nadzornega odbora, spremembe poslovnika ECB, interna pravila o poslovnih skrivnostih ter izmenjava informacij med nalogami denarne politike in nadzornimi nalogami).

4 KATERE BANKE BO NADZIRALA ECB?

ECB bo neposredno nadzirala pomembne banke v sodelujočih državah. Razlikovanje med pomembnimi in manj pomembnimi bankami izhaja iz odločitve Evropskega sveta, da bo ECB bančni sektor nadzirala v sodelovanju s pristojnimi nacionalnimi organi.

Med pomembnimi bankami bo okrog 130 bančnih skupin, ki predstavljajo skoraj 85% bilančne vsote bank v euroobmočju. Kriteriji, po katerih se določa njihova pomembnost, so pojasnjeni spodaj.

Medtem ko bodo pristojni nacionalni organi izvajali neposredni nadzor nad vsemi drugimi bankami v sodelujočih državah, pa bo ECB odgovorna za uspešno in enotno delovanje EMN. ECB se lahko poleg tega odloči, da bo neposredno nadzirala manj pomembne banke, če je to potrebno za zagotovitev enotne uporabe visokih nadzornih standardov.

5 PO KATERIH KRITERIJIH JE BANKA POMEMBNA?

ECB bo v sodelovanju s pristojnimi nacionalnimi organi ocenila vse banke v sodelujočih državah v skladu z metodologijo, ki je določena v osnutku okvirne uredbe. Ali je banka pomembna, bo odvisno od: (i) skupne vrednosti njene aktive, (ii) njenega pomena za gospodarstvo države, v kateri ima sedež, ali za gospodarstvo EU kot celoto, (iii) pomena njenih čezmejnih aktivnosti, (iv) od tega, ali je zahtevala ali prejela javno finančno pomoč iz Evropske družbe za finančno stabilnost (EFSF) ali iz Evropskega mehanizma za stabilnost (EMS), ter (v) od tega, ali je ena od treh najpomembnejših bank v zadevni državi. Banka, ki izpolnjuje katerekoli od teh petih kriterijev, bo opredeljena kot pomembna.

¹ Uredba Sveta (EU) št. 1024/2013 z dne 15. oktobra 2013 o prenosu posebnih nalog, ki se nanašajo na politike bonitetnega nadzora kreditnih institucij, na Evropsko centralno banko. UL L 287, 29. 10. 2013, str. 63.

6 KDAJ BODO BANKE OBVEŠČENE O SVOJEM STATUSU? KAJ SE ZGODI, ČE SE NJIHOV STATUS SPREMENI?

ECB bo določila, katere banke so pomembne, zadevne banke pa bo obvestila vsaj dva meseca pred tem, preden bo v celoti prevzela naloge bonitetnega nadzora (glej 1. vprašanje). Banke bodo imele možnost predložitve pripomb, preden ECB sprejme svojo odločitev.

Pomembne banke, ki bodo prišle pod neposredni nadzor ECB, bodo navedene na spletni strani ECB. ECB bo objavila tudi seznam manj pomembnih bank skupaj z navedbo, kateri pristojni nacionalni organ jih bo nadziral. Oba seznama se bosta redno ažurirala, tj. najmanj enkrat četrletno.

Odločitev, na podlagi katere je banka razvrščena kot pomembna ali manj pomembna, se bo preverjala letno. Če pomembna banka tri leta zapored ne izpolni kateregakoli kriterija pomembnosti, bo odgovornost za njen neposredni nadzor prenesena na pristojni nacionalni organ; če manj pomembna banka izpolni katerikoli kriterij pomembnosti, pa se bo ta obravnavala kot pomembna. Prenos nadzora je mogoče v izjemnih okoliščinah začeti že v zgodnejši fazi, če je jasno, da banka ne bo izpolnila nobenega kriterija pomembnosti (na primer, če zaradi prodaje velike poslovne enote obseg njene bilančne vsote pade pod mejno vrednost).

7 KAKO BODO ECB IN PRISTOJNI NACIONALNI ORGANI SODELOVALI PRI IZVAJANJU SVOJIH NALOG?

EMN je integriran sistem, ki ga sestavljajo ECB in pristojni nacionalni organi. Pri nekaterih nalogah ima ECB določeno vlogo pri nadzoru manj pomembnih bank, pristojni nacionalni organi pa imajo določeno vlogo pri nadzoru pomembnih bank (glej 8. vprašanje). Nemoteno sodelovanje med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi je tako bistvenega pomena za uspešno delovanje EMN. Osnutek okvirne uredbe se sklicuje na »dolžnost sodelovanja v dobri veri« ter ECB in pristojne nacionalne organe obvezuje, da si izmenjujejo potrebne informacije za izvrševanje svojih nalog. Sodelovanje pri nadzoru pomembnih bank je mogoče spodbujati z vzpostavitvijo skupnih nadzorniških timov (glej 10. vprašanje). Pri izvajanju nalog bonitetnega nadzora ima ECB tudi pravico, da pristojne nacionalne organe pozove, da uporabijo svoja pooblastila (kot jih določa ustrezna nacionalna zakonodaja) in ukrepajo, če ima ECB nalogo izvajanja nadzora, vendar za to nima pooblastil. Druga oblika sodelovanja bo izmenjava in premestitev zaposlenih med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi ter med posameznimi pristojnimi nacionalnimi organi.

8 KAKŠNO VLOGO BODO IMELI PRISTOJNI NACIONALNI ORGANI PRI NADZORU POMEMBNIH BANK? KAKŠNE SO NALOGE IN POOBLASTILA ECB V ZVEZI Z MANJ POMEMBNIH BANKAMI?

Pomembne banke bo neposredno nadzirala ECB, vendar bodo vključeni tudi pristojni nacionalni organi. Zaradi obsežnih izkušenj z nadzorom in lokalne bližine z bankami bodo ECB pri izvajanju nadzornih nalog pomagali pristojni nacionalni organi. Pripravljali bodo osnutke odločitev s področja nadzornih pristojnosti ECB, pomagali izvrševati dodatne nadzorne naloge (na primer vsakodnevni nadzor tveganosti bank, ustrezno in primerno presojo članov uprav in druge aktivnosti preverjanja), aktivno sodelovali v skupnih nadzorniških timih in pomagali ECB pri postopkih izvršbe.

ECB bo spremljala delovanje sistema in izvajala nekatere nadzorne naloge v zvezi z manj pomembnimi bankami (glej 9. vprašanje). ECB lahko svoja nadzorniška pooblastila izvaja tudi v manj pomembnih bankah (tj. zahteva informacije ter izvaja preiskave in inšpekcije na kraju samem). Poleg tega bodo pristojni nacionalni organi obveščali ECB o svojem nadzoru manj pomembnih bank (v skladu s splošnimi kriteriji, kot jih določi ECB, ki bodo upoštevali tveganost banke in njen vpliv na domači finančni sistem), zlasti glede materialnih nadzornih postopkov in osnutkov nadzornih odločitev. Pristojni nacionalni organi so tudi obvezani, da ECB obvestijo o vsakršnem hitrem in pomembnem poslabšanju finančnega stanja v manj pomembni banki. Nadalje bo imela ECB pravico, da pristojnim nacionalnim organom izda uredbo, smernico ali splošno navodilo ter lahko prevzame neposredni nadzor nad eno ali več manj pomembnimi bankami, če se ji to zdi potrebno za zagotovitev enotne uporabe visokih nadzornih standardov.

Uredba o EMN in osnutek okvirne uredbe ne vplivata na nadzorne naloge, ki so zunaj področja uporabe uredbe o EMN. Naloge, kot so varstvo potrošnikov in boj proti pranju denarja, tako ostajajo v pristojnosti nacionalnih organov.

9 KATERI ORGAN BO IZDAJAL DOVOLJENJA NOVIM BANKAM?

ECB je pristojni organ za izdajo dovoljenja, umik dovoljenja in oceno pridobitve kvalificiranega deleža (skupni postopki) v zvezi z vsemi kreditnimi institucijami. Pri skupnih postopkih bodo Evropski centralni banki pomagali pristojni nacionalni organi s tem, da bodo sprejemali zahteve za izdajo dovoljenja in pridobitev kvalificiranega deleža ter pripravljali osnutke odločitev oziroma predloge, potem ko so skladno z nacionalno zakonodajo opravili prvo oceno prošnje. Če pristojni nacionalni organ ugotovi, da prošnja ni skladna z nacionalno zakonodajo, jo zavrne

in o tem obvesti ECB. Predlog pristojnega nacionalnega organa za ECB ni zavezujoč, saj bo ECB svojo odločitev utemeljila na lastni oceni prošnje skladno z zakonodajo EU.

10 KAJ SO SKUPNI NADZORNIŠKI TIMI?

Skupni nadzorniški timi so operativne enote v okviru EMN, ki bodo odgovorne za vsakodnevni nadzor nad pomembnimi bankami in bodo predstavljale eno od glavnih oblik sodelovanja med pristojnimi nacionalnimi organi in ECB. Za vsako pomembno banko se bo oblikoval tim, v katerem bodo zaposleni iz pristojnih nacionalnih organov, vključenih v nadzor te banke, in zaposleni iz ECB, tim pa bo koordinirala ECB ob pomoči podkoordinatorja iz vsakega pristojnega nacionalnega organa. Glavni nalogi skupnih nadzorniških timov bosta analiziranje tveganosti nadzorovanega subjekta ali skupine ter predlaganje nadzornega programa in ustreznih nadzornih ukrepov.

Skupni nadzorniški timi bodo skrbeli tudi za koordinacijo timov, ki izvajajo inšpekcije na kraju samem.

11 KAKŠNE SO MAKROBONITETNE NALOGE ECB?

ECB lahko zahteva večje kapitalske blažilnike, kot jih zahtevajo nacionalni organi, in strožje ukrepe, katerih cilj je odpraviti sistemska ali makrobonitetna tveganja na ravni bank, dokler so ti v skladu z zakonodajo EU ter ob upoštevanju domačega finančnega sistema, gospodarskih razmer in poslovnega cikla.

Če ECB šteje za primerno, da zahteva večje blažilnike ali sprejme strožje ukrepe, katerih cilj je odpraviti sistemska ali makrobonitetna tveganja, bo ukrepala v tesnem sodelovanju s pristojnimi nacionalnimi organi v zadevnih državah in bo o nameravanih ukrepih pred sprejetjem odločitve obvestila pristojne nacionalne organe teh držav.

Podobno bodo pristojni nacionalni organi, ki sprejemajo makrobonitetne ukrepe skladno z zakonodajo EU, o tem vnaprej obvestili ECB.

12 KAKO SE BODO SPREJEMALE NADZORNIŠKE ODLOČITVE?

ECB bo spoštovala načela dolžnega pravnega postopanja in preglednosti, zlasti kar zadeva mikrobonitetne nadzorniške odločitve. Vsaka banka, ki je podvržena nadzoru, bo imela posebne procesne pravice, ki se uporabljajo v upravnih postopkih. Banka lahko zahteva, da se nadzorniški postopek ECB začne, in lahko imenuje predstavnika v tem postopku. Osnutek

okvirne uredbe določa podrobna pravila o uporabi dokazov, zaslišanju prič in strokovnjakov ter zlasti o pravici banke, da poda izjavo, preden ECB sprejme nadzorniško odločitev, ki bi neposredno in negativno vplivala na pravice banke.

Da bi se spoštovala pravica banke do obrambe, bo imela banka dostop do spisa ECB, potem ko je bil nadzorniški postopek sprožen (omejeno z obveznostjo varovanja zaupnosti). Nadzorniške odločitve bodo jasno razložene.

Banka lahko zaprosi Upravni odbor za pregled v ECB, da prouči nadzorniško odločitev, ki jo je ECB sprejela v nadzorniškem postopku. Banka se lahko tudi odloči, da se bo na odločitev pritožila Sodišču Evropske unije.

13 V KATERIH JEZIKIH BO ECB KOMUNICIRALA Z BANKAMI IN PRISTOJNIMI NACIONALNIMI ORGANI?

Banke imajo pravico, da pri komuniciranju in v postopkih z ECB uporabljajo enega od uradnih jezikov Evropske unije. Zaradi časa, ki je potreben za prevajanje, in zaradi neposredne komunikacije se lahko kreditne institucije odločijo, da bodo z ECB komunicirale v angleščini.

ECB in pristojni nacionalni organi bodo komunicirali v angleščini.

14 KAKŠNA POOBLASTILA SANKCIONIRANJA IMA ECB? ALI TA ZAJEMAJO TUDI MANJ POMEMBNE BANKE POD NADZOROM?

Tako ECB kot tudi pristojni nacionalni organi bodo imeli pooblastilo, da kreditnim institucijam naložijo upravne kazni. Če se kršitev nanaša na neposredno uporabljivo zakonodajo EU (npr. na [uredbo o kapitalskih zahtevah](#)),² lahko ECB proti pomembni banki sproži postopek za ugotavljanje kršitev, pristojni nacionalni organi pa lahko tak postopek sprožijo proti manj pomembni banki. Če se kršitev nanaša na nacionalno zakonodajo (npr. na zakon, s katerim se prenaša direktiva o kapitalskih zahtevah IV), pa lahko upravno kazen bankam (pomembnim in manj pomembnim) naloži samo pristojni nacionalni organ. Kar zadeva pomembne nadzorovane subjekte, lahko v zvezi z nalogami, prenesenimi na ECB, postopek sankcioniranja sproži pristojni nacionalni organ samo po navodilih ECB. Pristojni nacionalni organi so izključno pristojni tudi za to, da naložijo nederarne upravne kazni ali da postopek za ugotavljanje kršitev sprožijo proti fizični osebi (npr. članu uprave banke). Če se kršitev nanaša na uredbo ali sklep

² Uredba (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012.

ECB, ima ECB izključno pristojnost, da sproži postopek za ugotavljanje kršitev tako v zvezi s pomembnimi kot tudi manj pomembnimi bankami (pri slednjih zaradi tega, ker uredba ali sklep ECB velja zanje ter ECB nalaga obveznosti, kot je npr. osnutek uredbe o nadomestilih za nadzor).

Znotraj ECB bo preiskave izvajala neodvisna preiskovalna enota in po potrebi Nadzornemu odboru predlagala, da se posamezni banki naloži kazen. Nadzorni odbor bo sprejel dokončno odločitev, ali se predlog preiskovalne enote sprejme ali zavrne.

15 KAKO BODO PRISTOJNI NACIONALNI ORGANI DELOVALI KOT »VSTOPNE TOČKE« ZA NEKATERA URADNA OBVESTILA S STRANI BANK?

Relevantna zakonodaja EU, zlasti [direktiva o kapitalskih zahtevah IV](#),³ predvideva uradno obveščanje pristojnega organa s strani bank (npr. v zvezi s pravico do ustanavljanja ali svobodo opravljanja storitev ter oceno primernosti članov uprave).

Vsaka nadzorovana banka, ki želi ustanoviti podružnico ali ponujati storitve v drugi sodelujoči državi, mora o svoji nameri obvestiti pristojni domači organ. V okviru EMN morajo takšno uradno obvestilo pristojnemu nacionalnemu organu poslati pomembne in tudi manj pomembne banke, ki nameravajo svoje aktivnosti opravljati v drugi sodelujoči državi. Če namerava pomembna banka svoje aktivnosti opravljati zunaj EMN, mora uradno obvestilo poslati Evropski centralni banki, manj pomembne banke pa morajo obvestiti pristojni nacionalni organ.

Da bi banka izvrševala pravico do ustanavljanja ali svobodo opravljanja storitev, mora domači pristojni organ posredovati uradno obvestilo in nekatere dodatne informacije pristojnemu organu v državi gostiteljici. Evropski organi zunaj EMN morajo uradno obvestilo posredovati pristojnemu nacionalnemu organu v državi gostiteljici, ki je dolžen takoj po prejemu obvestiti ECB.

Vprašanje vstopne točke ne vpliva na razporeditev nalog v okviru EMN med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi, kot je podrobneje opredeljeno v osnutku okvirne uredbe.

³ Direktiva 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij in investicijskih podjetij, spremembi Direktive 2002/87/ES in razveljavitvi direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES.

16 KAKO SE BODO V OKVIRU EMN OBRAVNAVALI ŠE NEDOKONČANI NADZORNIŠKI POSTOPKI, KI JIH VODI PRISTOJNI NACIONALNI ORGAN, IN NADZORNIŠKE ODLOČITVE, KI JIH JE SPREJEL PRISTOJNI NACIONALNI ORGAN?

Na splošno je mogoče pričakovati, da se bodo nadzorniška pooblastila prenesla s pristojnih nacionalnih organov na ECB. Organ, katerega pristojnost preneha, mora tako po najboljših močeh zaključiti vse postopke pred datumom spremembe. Ta organ je tudi obvezan, da o teh postopkih obvesti organ, ki bo prevzel nadzor. Če se je postopek začel in ga pred spremembo ni mogoče zaključiti, bo organ, ki je začel ta postopek, ostal pristojen, dokler se ta postopek ne zaključi. Če je organ, katerega pristojnost preneha, pristojni nacionalni organ, se lahko ECB odloči, da prevzame zadevni postopek.

Brez poseganja v izvajanje pooblastil, prenesenih na ECB z uredbo o EMN, ostanejo nadzorniške odločitve, ki so jih pristojni nacionalni organi sprejeli pred 4. novembrom 2014 (npr. dovoljenje o uporabi internega modela ali odločitev, ki nalaga višjo kapitalsko zahtevo), nespremenjene.

17 KAKO BO EMN DELOVAL V TISTIH DRŽAVAH ČLANICAH, KI SO SKLENILE TESNO SODELOVANJE?

Države članice zunaj euroobmočja se lahko pridružijo EMN tako, da vzpostavijo tesno sodelovanje med svojim pristojnim organom in ECB. Osnutek okvirne uredbe določa način, kako bo tesno sodelovanje potekalo in kako se bo bančni nadzor izvajal v teh državah. Splošno načelo je, da se bodo določbe osnutka okvirne uredbe uporabljale tudi v zvezi z nadzorovanimi subjekti v državah, ki so sklenile tesno sodelovanje, ob upoštevanju dejstva, da ECB ne more neposredno vplivati na subjekte, ustanovljene v državi s tesnim sodelovanjem, saj ECB ne more izvajati zavezujočih pooblastil zunaj euroobmočja. Tako bi morali pristojni nacionalni organi zagotoviti, da ECB prejme vse informacije in poročila od pomembnih nadzorovanih subjektov oziroma tiste, ki se nanašajo nanje. Pristojni nacionalni organi bodo poleg tega obvezani, da upoštevajo navodila, ki jih v zvezi s pomembnimi kreditnimi institucijami da ECB.

18 KAKO BO ECB SODELOVALA Z EVROPSKIM BANČNIM ORGANOM (EBA)? JE TO DOLOČENO V OSNUTKU OKVIRA?

ECB bo svoje naloge opravljala ob upoštevanju relevantne zakonodaje EU in v skladu z njo, vključno z notnimi pravili za finančne storitve, ki se uporabljajo v vseh državah članicah.

Upoštevala bo tudi določbe Uredbe (EU) št. 1093/2010 o ustanovitvi EBA, ki se nanašajo na Evropski nadzorniški priročnik, ki ga je pripravil EBA.

EBA je zadolžen, da oblikuje osnutke tehničnih standardov ter smernice in priporočila, s čimer bosta zagotovljena zблиžanje nadzora in skladnost rezultatov nadzora v Uniji. ECB bo prispevala k razvijanju osnutkov regulativnih tehničnih standardov ali izvedbenih tehničnih standardov v okviru EBA.

Osnutek okvirne uredbe ne obravnava materialnih pravil in določa le procesna pravila o sodelovanju med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi sodelujočih držav v okviru EMN.